

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING
VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – maart 2019

1. Situering

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand maart.

Daarbij wordt zowel stilgestaan bij:

- agenda en discussies op niveau van de Europese Raad en de Raad van de Europese Unie
- ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Ze maakt gebruik van input van vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen in:

- het Strategisch overleg internationale aangelegenheden (SOIA) en
- de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Europese Unie

2. Beknopte samenvatting

2.1. Agenda komende maand van de (Europese) Raad

In de maand april 2019 is Vlaanderen woordvoerder namens België in volgende vakraden:

Datum	Raadsbijeenkomst
3 april	Informele Raad Onderzoek
15-16 april	Raad Landbouw en Visserij – luik Visserij

2.2. Discussies voorbije maand in de (Europese) Raad

2.2.1. Europese Raad erkent noodzaak om inspanningen tegen klimaatverandering op te drijven

De Europese staats- en regeringsleiders herhaalden hun steun voor het klimaatakkoord van Parijs. Ze erkenden de noodzaak om de wereldwijde inspanningen op te drijven om klimaatverandering tegen te gaan. De Europese Raad baseerde zich daarbij in het bijzonder op het speciale rapport van het VN-Klimaatpanel over de gevolgen van een temperatuurstijging van 1,5 graden boven het pre-industriële niveau. De EU-lidstaten hebben verder het belang onderstreept van een ambitieuze langetermijnstrategie in 2020. De uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs schept ook kansen voor economische groei, nieuwe banen, technologische ontwikkeling en het Europese concurrentievermogen. Tijdens de besprekingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) was er ruime steun onder de lidstaten, waaronder België, voor de mainstream-doelstelling van ten minste 25% klimaatrelevante uitgaven binnen het nieuwe MFK. Daarnaast was er een grote groep lidstaten voorstander van een percentage van 25%, maar niet hoger. De enige lidstaat die het huidige percentage van 20% wou behouden, was Polen.

2.2.2. België en Duitsland nemen initiatief om de rechtsstaat in de EU te verbeteren

Op initiatief van België en Duitsland vond een bijeenkomst met de EU lidstaten plaats waarop een voorstel werd besproken om een intergouvernamenteel peerreviewmechanisme m.b.t. de rechtsstaat op te zetten. Deze review heeft als doel een constructieve, structurele en interactieve politieke dialoog tussen de lidstaten te bevorderen, zodat daadwerkelijke verbetering van de rechtsstaat gerealiseerd kan worden. De komende periode zullen met de geïnteresseerde lidstaten de precieze modaliteiten van het mechanisme verder worden uitgewerkt. Het voornemen is dit onder Fins voorzitterschap af te kunnen ronden, waarna definitief zal blijken hoeveel lidstaten daadwerkelijk aan dit mechanisme mee zullen doen.

2.2.3. Vlaanderen bereidt zich voor op mogelijke no-deal brexit met nooddecreet

Als gevolg van de aanhoudende politieke instabiliteit en onduidelijkheid is een goede voorbereiding op een mogelijke no-deal brexit belangrijker dan ooit. Daarom keurde het Vlaamse Parlement op woensdag 13 maart het Vlaams nooddecreet brexit goed. Dit decreet omvat verschillende maatregelen die burgers en bedrijven moeten beschermen tegen de meest ernstige gevolgen in geval het VK uit de EU stapt zonder een akkoord. Deze maatregelen zijn complementair met de maatregelen die op Europees en federaal niveau genomen werden. Daarnaast zijn de maatregelen slechts tijdelijk van aard (tot eind 2020) en vereisen ze wederkerigheid van het Verenigd Koninkrijk. Het decreet voorziet in maatregelen inzake fiscaliteit, inburgering, economische migratie, sociale zekerheid, onderwijs en personeel van lokale, provinciale en Vlaamse besturen. Met deze maatregelen tracht de Vlaamse overheid de meest ernstige directe gevolgen van een no-deal brexit op te vangen, en geeft het burgers, bedrijven en administratie de tijd om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Het decreet zal in werking treden op de dag dat het VK zich terugtrekt uit de EU.

2.2.4. België benadrukt rol van nieuwe technologieën voor EU klimaatstrategie

De Europese Commissie publiceerde in november 2018 een lange termijn strategie voor klimaat. Om klimaatschade te beperken en te voldoen aan het Akkoord van Parijs over klimaatbeleid, moet de EU volgens de Commissie streven naar netto nul emissies van broeikasgassen tegen 2050. Verschillende raadsformaties discussiëren over de strategie, waaronder de Raad Energie in maart. Beslissingen zullen genomen worden in volgende Europese Raden. Een aantal lidstaten steunden in de Raad Energie het door de Commissie voorgestelde ambitieniveau om te komen tot zero-emissies in 2050. Sommige andere lidstaten hadden graag een scenario van 100% hernieuwbare energie gezien en riepen de Commissie op om dergelijk scenario alsnog in de analyse op te nemen. In afwachting van verdere analyse spreekt België zich nog niet uit over het ambitieniveau en de keuze van bepaalde scenario's. Meerdere lidstaten onderstreepten de cruciale rol van nieuwe technologische ontwikkelingen en meer inspanningen m.b.t. onderzoek en ontwikkeling. Voor België is ook een belangrijke rol weggelegd voor "carbon capture and storage" en "carbon capture and use". Ook benadrukte ons land het belang van koppelingen tussen de verschillende sectoren (elektriciteit, warmte en transport) en het belang van gedragswijzigingen. De Europese competitiviteit moet volgens België behouden blijven.

2.2.5. België lanceert debat binnen de EU rond correcte en eerlijke tarieven voor broeikasgasemissies in de luchtvaart

Ook binnen de Raad Leefmilieu werd de lange termijn strategie klimaat besproken. Net als vele lidstaten benadrukte België dat de transitie op een sociaal rechtvaardige en inclusieve manier moet gebeuren. Voor België is het ook belangrijk dat de inspanningen op een kosten-efficiënte manier worden gedeeld en dat er bindende en ambitieuze sectorale maatregelen worden genomen op Europees niveau. Als voorbeelden hiervan haalde België volgende elementen aan: Europese financiering voor innovatie en transportnetwerken, strenge emissienormen voor voertuigen, maatregelen die het Europese concurrentievermogen beschermen, duurzaam ontwerp van producten en etikettering van duurzame producten. België wil ook dat broeikasgasemissies op Europees niveau correcte tarieven kennen. Daarom lanceerde ons land het voorstel om Europese instrumenten uit te werken om te komen tot correcte en eerlijke tarieven voor de luchtvaart. Die zouden de kost van de steeds groeiende broeikasgasemissies in die sector moeten internaliseren. België werd hierin gesteund door Frankrijk, Nederland, Luxemburg en Zweden. De Commissie gaf aan dit te zullen opnemen in de context van de evaluatie van het emissiehandelssysteem en de richtlijn inzake energiebelasting. België wees ook op de noodzaak aan een zeker en stabiel investeringskader voor de lange termijn.

2.2.6. België kaart uitdaging aan om publieke en private investeringen op peil te houden

De Commissie presenteerde haar winterpakket van het Europees Semester van 27 februari aan de Europese ministers van Financiën. De landenrapporten geven o.a. een overzicht van de implementatie van de landenspecifieke aanbevelingen van de individuele lidstaten en bevatten ook de resultaten van de diepgaande evaluaties waaraan sommige lidstaten in het kader van de macro-economische onevenwichtighedenprocedure in november onderworpen werden. De Commissie stelt vast dat in het algemeen in beperkte mate gevolg wordt gegeven aan de landenspecifieke aanbevelingen, en dit zowel op vlak van begrotingsbeleid, als wat de structurele hervormingen betreft. België boekte sinds de start van het Europees semester in 2011 bij de uitvoering van 48 % van alle landenspecifieke aanbevelingen ten minste "enige vooruitgang". Voor 52 % van de aanbevelingen is "beperkte" of "geen vooruitgang" geboekt. Nieuw in het winterpakket van dit jaar is dat de Commissie de aanzet geeft tot een discussie over de uitdagingen en prioriteiten op het gebied van investeringen in de lidstaten. België en Duitsland gaven een korte presentatie over de uitdagingen om publieke en private investeringen op peil te houden. België verwees onder andere naar haar Nationaal Pact voor Strategische Investerings. België verwees ook naar haar eerdere vraag voor een versoepeling van de investeringsclausule.

2.2.7. België uit bezorgdheden over coördinatie van sociale zekerheidsstelsels

Er heerst heel wat onenigheid tussen de lidstaten over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels. Vijf landen geven aan dat een totaal gebrek aan transparantie het onderhandelingsproces heeft gekenmerkt en dat een compromis niet mogelijk is aan de hand van de tekst die voorlag in de Raad. Bij uitstek het hoofdstuk dat handelt over de werkloosheidsuitkeringen vinden deze landen problematisch. Men verkiest kwaliteit boven snelheid, gezien de grote directe impact op burgers, bedrijven en sociale zekerheid. Ook België uit de bezorgdheid over de voorgestelde compromisbepalingen inzake de werkloosheidsverzekering en wijst erop dat absolute transparantie nodig is in dit delicate dossier. België vindt het belangrijk om een echte verankering van de werknemer in de bevoegde staat te waarborgen, voordat rekening kan worden gehouden met in het buitenland doorgebrachte werkperioden. Het is niet onredelijk te verwachten dat werknemers gedurende minimaal drie maanden aan de slag zijn in het werkland vooraleer ze het recht op samentelling van de gewerkte dagen in het werkland en een ander EU land openen.

2.2.8. België wil achterpoort voor invoer van pluimvee vanuit Oekraïne sluiten

Polen wees op de moeilijke situatie op verschillende vleesmarkten en vroeg daarom om geen toegevingen te doen in handelsakkoorden met derde landen. Naast handelsakkoorden met Mercosur, Nieuw-Zeeland en Australië, werd ook het akkoord met Oekraïne over pluimvee en de onzekerheid in verband met Brexit op de korrel genomen. Om deze redenen wou Polen dat de Commissie nadenkt over bijkomende interventie-instrumenten. Veel lidstaten deelden deze bezorgdheden en vroegen vooral om de markten nauwgezet op te volgen. De Europese ministers van Landbouw bespraken ook de invoer van pluimvee uit Oekraïne, dat kippenvlees in een ongebruikelijke versnijding binnen in de EU brengt. Door de vleugel aan de filet te laten, valt het stuk niet onder het tariefcontingent, maar onder een categorie zonder invoerbeperkingen. Samen met anderen vond België het goed dat de achterpoort voor deze invoer zou worden gesloten. Het vroeg wel om de volumes te beperken en een strikte naleving door Oekraïne van de normen en standaarden op vlak van dierenwelzijn en -gezondheid. De Commissie wees op de relatieve positieve marktsituatie van pluimvee in de EU. De Commissie wil de invoer beperken en werkt aan een akkoord.

2.2.9. Vlaanderen wil meer aandacht voor modernisering van bestaande infrastructuur binnen TEN-T

De Commissie verwelkomt de stappen die vooruit zijn gezet in de realisatie van het TEN-T-netwerk (transeuropees transport netwerk). De herziening van de TEN-T verordening wordt momenteel opgestart met een evaluatiestudie die tot het voorjaar van 2020 zal duren. Het CEF budget (Connecting Europe Facility) en de subsidies zullen niet voldoende zijn en de beschikbare budgetten moeten slim gebruikt worden. Innovatieve financiering zal een belangrijk onderdeel moeten uitmaken van de realisatie van het TEN-T netwerk. Innovatieve financiering heeft volgens Vlaanderen potentieel en kan nuttig zijn, maar een aantal projecten op vlak van ERTMS (European Rail Traffic Management System) en binnenvaart zijn hier minder geschikt voor. Tegelijk verwelkomen Vlaanderen en België de resultaten in CEF2. Op vlak van governance is er veel vooruitgang gemaakt, maar er is nog mogelijkheid tot verbetering in de rol van de coördinatoren, de administratieve lasten en duidelijkheid over inschatting van aankomende oproepen. De focus op modal shift, interoperabiliteit en grensoverschrijdende projecten is positief. Vlaanderen en België vragen tot slot meer aandacht voor modernisering van bestaande infrastructuur.

2.3. Nieuwe voorstellen van de Europese Commissie – Prioritair voor Vlaanderen

2.3.1. Vlaanderen steunt de doorvertaling van Agenda 2030 van de VN in het Europees beleid

Op 30 januari 2019 stelde de Europese Commissie haar discussienota 'Naar een duurzaam Europa in 2030' voor, die gaat over de implementatie van de Agenda 2030 van de VN. De discussienota ziet 4 grote uitdagingen/opportunities waarop prioritair moet worden ingezet: (1) van een lineaire naar een circulaire economie; (2) een duurzaam landbouw- en voedingssysteem; (3) toekomstbestendig maken van energie, gebouwen en mobiliteit en (4) zorgen voor een sociaal rechtvaardige transitie. De discussienota stelt ook drie scenario's voor over de manier waarop in de EU gevolg moet worden gegeven aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Vlaanderen steunt het meenemen van Agenda 2030 in het Europees beleid, zowel intern als extern. Volgens Vlaanderen moet Agenda 2030 wel de link leggen met het Europees Semester, het Meerjarig Financieel Kader en andere processen, zoals de langetermijvisie van Europa en het 'Clean planet for all' initiatief. Vlaanderen sluit zich aan bij de andere lidstaten in de vraag naar meer duidelijkheid over het vervolgtraject en wil de nadruk leggen op een snelle en efficiënte aanpak. Ook wil Vlaanderen weten of er een nieuwe governance-structuur wordt gecreëerd en is gekant tegen te zware rapporteringssystemen.

2.4. Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

2.4.1. Nieuwe voorstellen van richtlijn tijdens de afgelopen rapporteringsperiode

Tussen 1 en 31 maart 2019 werden 3 voorstellen van richtlijn gepubliceerd. Zie bijlage II.

Deze behandelen volgende onderwerpen:

- beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen
- regels betreffende de referentiemethoden, de validatie van gegevens en de locatie van de bemonsteringspunten voor de beoordeling van de luchtkwaliteit
- de lijst van defensiegerelateerde producten

2.4.2. Aangenomen richtlijnen tijdens de afgelopen rapporteringsperiode

Tussen 1 en 31 maart 2019 werden 5 aangenomen richtlijnen gepubliceerd. Zie bijlage II.

Deze behandelen volgende onderwerpen:

- beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen
- de interoperabiliteit van elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer en ter facilitering van de grensoverschrijdende uitwisseling van informatie over niet-betaling van wegentol in de Unie
- de lijst van defensiegerelateerde producten
- de opname van de Italiaanse gemeente Campione d'Italia en de Italiaanse wateren van het meer van Lugano in het douanegebied van de Unie en in het territoriale toepassingsgebied van Richtlijn 2008/118/EG
- het opnemen van nieuwe psychoactieve stoffen in de definitie van "drug"

2.4.3. Stand van zaken omzettingsdossiers

In bijlage II gaat een stand van zaken van de omzetting van Europese richtlijnen. Dit overzicht heeft enkel betrekking op richtlijnen die een omzetting in de Vlaamse rechtsorde vereisen. Waar Vlaanderen bij de omzetting van bepaalde richtlijnen slechts een adviserende rol heeft, worden deze richtlijnen niet in dit overzicht opgenomen omdat zij geen omzetting vereisen in Vlaamse regelgeving.

Er wordt in dit overzicht een onderscheid gemaakt tussen de “interne markt” richtlijnen (Vlaams scorebord interne markt) en de richtlijnen die niet onder de interne markt vallen (overige Vlaamse omzettingsdossiers).

2.4.3.1. Vlaams scorebord interne markt

Voor de categorie van “interne markt” richtlijnen publiceert de Europese Commissie tweemaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een overzicht van de omzettingsprestaties van de 28 lidstaten, met inbegrip van België. Op basis van deze gegevens wordt een “Vlaams scorebord interne markt” samengesteld.

A. Vlaams scorebord van juni 2019¹

Het Vlaams scorebord van juni 2019 telt 5 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Vlaanderen heeft hier al 2 richtlijnen van omgezet.

B. Vlaams scorebord van december 2019²

Het Vlaams scorebord van december 2019 telt 7 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

C. Vlaams scorebord juni 2020³

Het Vlaams scorebord van juni 2020 telt 3 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

¹ Het Vlaams scorebord van juni 2019 wordt samengesteld door de Eurocoördinator op basis van het “interne markt” scorebord van de Europese Commissie van juni 2019. Dat laatste is een overzicht van de “interne markt” richtlijnen waarvan de omzettingstermijn verstrijkt op ten laatste 31 mei 2019 en waarvoor de integrale omzetting moet worden gemeld aan de Commissie ten laatste op 12 juni 2019.

² Het Vlaams scorebord van december 2019 wordt samengesteld door de Eurocoördinator op basis van het “interne markt” scorebord van de Europese Commissie van december 2019. Dat laatste is een overzicht van de “interne markt” richtlijnen waarvan de omzettingstermijn verstrijkt op ten laatste 30 november 2019 en waarvoor de integrale omzetting moet worden gemeld aan de Europese Commissie ten laatste op 11 december 2019.

³ Het Vlaams scorebord van juni 2020 wordt samengesteld door de Eurocoördinator op basis van het “interne markt” scorebord van de Europese Commissie van juni 2020. Dat laatste is een overzicht van de “interne markt” richtlijnen waarvan de omzettingstermijn verstrijkt op ten laatste 31 mei 2020 en waarvoor de integrale omzetting moet worden gemeld aan de Commissie ten laatste op 12 juni 2020.

2.4.3.2. Overige Vlaamse omzettingsdossiers

Er zijn momenteel 3 richtlijnen die niet onder de interne markt vallen die Vlaanderen moet omzetten. Vlaanderen heeft deze richtlijnen omgezet in maart 2019.

2.4.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid dient in maart 2019 nog maatregelen te nemen in 9 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

- 2 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen
- 7 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen en andere bronnen van het Europees recht

Daarnaast was de Vlaamse overheid in maart 2019 betrokken in 13 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers), maar die momenteel nog niet officieel gesloten zijn door de Europese Commissie⁴. Het gaat om:

- 10 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen
- 3 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen en andere bronnen van het Europees recht

⁴ Deze inbreukdossiers waarin Vlaanderen betrokken was, zijn nog niet gesloten door de Europese Commissie omdat ofwel andere Belgische overheden nog steeds in gebreke zijn of omdat de Europese Commissie nog steeds bezig is met het onderzoek naar de tijdige en volledige omzetting en toepassing van het Europees recht. Inbreukdossiers die geopend werden tegen België wegens niet-naleving van het Europees recht door andere Belgische overheden waarbij Vlaanderen in orde was voor de opening van de inbreuk, worden hier niet gerapporteerd.

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	28.02.2018	31.03.2018	30.04.2018	31.05.2018	30.06.2018	31.08.2018	30.09.2018	31.10.2018	30.11.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019
Ingebrekestellingen	6	6	6	4	4	7	8	7	11	10	10	7
Met redenen omklede adviezen	4	4	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2
Dagvaardingen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreuk-dossiers	11	11	10	8	8	10	11	10	14	13	13	9

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda en discussies binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Geert BOURGEOIS

Minister-president van de Vlaamse Regering,
Minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed